

KESKKONNAAMET

42. Tööleht: Õiglane kaubandus

Mõiste: Õiglane kaubandus erineb tavalisest kaubandusest selle poolest, et lisaks majanduslikele eesmärkidele soovitakse ka võrdsuse saavutamist rahvusvahelises kaubanduses. Eesmärk on pakkuda paremaid kaubandustingimusi eelkõige arengumaade väiketootjatele ja kaitsta nende õigusi. Kauba lõpphinnas sisaldub lisaks majanduskuludele ka lisakulu kauba keskkonnanahoidlikuks tootmiseks ja sotsiaalse õigluse ning soolise võrdsuse tagamiseks.

1. Õiglast kaubandust tuntakse inglise keelse nime abil:
 - a. Trade fair;
 - b. Fairtrade;*
 - c. Ecolabel;
2. Milline järgnevaist logodest märgib õiglast kaubandust?

a.

b.

c.

3. Suurem osa tänapäeval müüdud „Fairtrade“ toodetest on:
 - a. Põllumajanduse tooted;*
 - b. Käsitöö esemed;
 - c. Tehnika;
4. Eestisse jõudis „Fairtrade“ märgistus ametlikult aastal:
 - a. 2003;
 - b. 2005;
 - c. 2007;*
5. Millised väited on õiged? Kui tarbija ostab Fairtrade märgistusega tooteid, maksab ta lisaks toote hinnale ka garantii eest, et:
 - a. Toote vahendajad saavad oma toote eest väärilist tasu, mis katab kulud ja võimaldab kehtvat arengut;
 - b. Istanduste ja tootmisühistute töölised saavad inimväärset palka ja töötavad inimlikes tingimustes;*
 - c. Tootmisprotsessis ei kasutata orja- ega lapstööjõudu;*
 - d. Õiglase kaubanduse lisatulu kasutatakse kogukonna sotsiaalseks arenguks;*
 - e. Tootmisel lähtutakse keskkonnasäästlikest põhimõtetest;*
 - f. Toote toorained on kõik mahedat päritolu;

Arutlemise teemad:

1. **Milliseid tooteid olete näinud poelettidel, millel on „Fairtrade“ märgistus?** *Fairtrade märgistust leiab enim toodetelt, mille allikaks on arengumaad. Nende seas on tuntumad näiteks kohvi, kakao ja tekstiilid. Kuna kohvi- ja kakao oad ning puuvill kasvavad väga paljudes arengumaades on nendest tehtud toodete kaasamine õiglase kaubanduse süsteemi kõige olulisem. Fairtrade kohvi ja šokolaadi leidub tänapäeval pea igas suuremas poes arenenud riikides. Ka suured rahvusvahelised firmad nagu Starbucks ja Nestle kasutavad oma toodetes rohkem fairtrade märgistusega tooraineid.*

2. **Mida näitab UTZ märgis Kalevi šokolaadidel? Kas see on samaväärne „Fairtrade“ märgisega?**

UTZ Certified rahvusvaheline programm toetab vastutustundlikku ja jätkusuutlikku kohvi-, tee- ning kakaokasvatust. UTZ märgis Kalevi šokolaadidel näitab, et šokolaadis oleva kakao teekonda on võimalik jälgida kasvatajast kuni tarbijani. UTZ programm seisab kakaokasvatajate paremate töötingimuste eest, võimaldab neil erialase hariduse saamist ja oskuste täiendamist, et suureneks istanduste saagikus ja seeläbi ka sissetulek. Märgis on sarnane „Fairtrade“ märgisele kuid UTZ ei taga kasvatajatele miinimumhinda toote eest. Mõlemal juhul pööratakse suurt tähelepanu loodusressursside säästlikule kasutamisele.

3. **Millised puudujäägid on „Fairtrade“ süsteemil?** *Tarbijad on valmis toodete eest rohkem maksma, kui nad teavad, et raha jõuab vaesemateni. Uuringud on aga näidanud, et see ei ole alati nii. Vahendajad saavad süsteemist rohkem raha, ent see ei pruugi alati jõuda algtootjateni. Fairtrade fond ei jälgi otseselt, kui palju lisarahast jõuab talunikeni arengumaades. Lisaks puuduvad selged teadusuuringud selle kohta, milline positiivne või negatiivne mõju on õiglase kaubanduse süsteemil laias perspektiivis olnud. See kõik tähendab seda, et arenguruumi veel on ja seni kuni tarbija nõuab oma toodetes kvaliteeti, keskkonnakaitset, tootjate inimväärset tasustamist, läbipaistvust ning on selle eest nõus rohkem maksma on lootus, et süsteem paraneb.*

Huvitavat lisamaterjali:

<http://www.fairtrade.ee>- Mis on õiglase kaubandus (vt ka filmikogu)

<https://maailmakool.ee/materjalid-noortele-oiglase-kaubandus/>- Õiglase kaubandus, Maailmakool.